

Sotsiaalministeerium

info@sm.ee

Teie: 02.07.2025 Nr 1.2-2/58-1
Meie: 14.07.2025 Nr 2-5/37_2025

Eelnõu kooskõlastamine

Lugupeetud sotsiaalminister

Esitasite kooskõlastamiseks ja arvamuse avaldamiseks inimgeeni-uuringute seaduse eelnõu. Eelnõu toob muudatusi õiguskeskkonda, mille mõju hindan positiivseks. Toetan muudatusi, millega viiakse geneetiliste omaduste alusel diskrimineerimise keeld võrdse kohtlemise seadusesse (VõrdKS), mis suurendab õigusselgust ning tugevdab kaitset, andes inimestele võimaluse pöörduda soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise voliniku poole, kui neid on sellise tunnuse alusel ebasoodsalt koheldud.

Toon alljärgnevalt välja asjaolud mis on voliniku pädevuse ja võrdse kohtlemise tagamise seisukohalt olulised ning vajavad eelnõu menetlemisel tähelepanu.

Voliniku pädevuse laienemine ja rakendamise eeldused

Eelnõu § 47 muudab VõrdKS § 1 ja § 2 lõiget 1, tuues kaitstava tunnusena seadusesse geneetilised omadused. Lisaks täiendatakse seaduse § 2 uue lõikega 3¹, mille kohaselt geneetiliste tunnuste alusel diskrimineerimise keeld kehtib kindlustussuhetes. Samasisuline säte lisatakse ka kindlustustegevuse seadusesse (§ 216¹).

VõrdKS § 16 punktide 4–6 ja 9 kohaselt on volinikul kohustus koguda teavet, analüüsida olukorda, koostada soovitusi ning suurendada

teadlikkust diskrimineerimise vältimiseks. Geneetiliste omaduste kui uue tunnuse lisandumisega laieneb voliniku pädevus ka sellele valdkonnale.

Uue diskrimineerimisaluse rakendamine eeldab kantseleilt valdkondliku pädevuse kujundamist, sealhulgas teadmisi geneetilistest andmetest, andmekaitse erisustest ja sobivatest tõendamisstandarditest. Praktikas tähendab uue diskrimineerimisaluse kehtestamine, et volinik peab suutma:

1. hinnata geneetiliste tunnuste alusel diskrimineerimise juhtumeid,
2. selgitada inimestele nende õigusi uue aluse alusel,
3. koostada asjakohaseid juhiseid ning teavitada ühiskonda kaitse ulatusest.

Teen ettepaneku täiendada eelnõu seletuskirja viitega voliniku pädevuse laienemisele ning selgitusega, et see toob kaasa vajaduse pädevuse arendamiseks. Seetõttu palun lisanduvatele tegevustele planeerida aastaks 2026 eelarvevahendeid summas 30 000 eurot. Edaspidi, võimaliku töökoormuse suurenemise tõttu, palun planeerida eelarvevahendid 0.25 ametikoha töötasu ulatuses.

Lugupidamisega

Christian Veske

Soolise võrdõiguslikkuse ja võrdse kohtlemise volinik
/Allkirjastatud digitaalselt/